

233319 - İşyerleri sahiplerinin kaldırımları işgal etmesi

Soru

Bir çarşı merkezinde dükkanım var, yanımdaki tüm dükkanlar önlerindeki kaldırımlara ve caddenin bir kısmını işgal etmişler. Bu durum benim de kaldırımın bir kısmını almaya mecbur bırakmıştır. Yaptığımız bu uygulama haram mı? Haram ise sadece satışa sunmak amacıyla kullanmak caiz mi?

Detaylı cevap

Kaldırımdan bir bölüm alıp onun üzerine inşa etmek ve dükkanına ilhak ederek kendi mülkü gibi tasarruf etmesi caiz değildir. Şüphesiz bu uygulama, haksız yere bir toprağı almak hükmündedir.

Abdullah bin Ömer Radiyallahu anhu'dan rivayet edildiğine göre Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle dedi: "Her kim araziden hakkı olmayan bir şeyi alırsa, Kıyamet gününde yetmiş kat yerin dibine geçirilir. (Buhari 2454)

Satış vakitlerinde ürünleri satışa sunmak için kaldırıma veya caddeye bırakmak, şayet insanlar arasında bilinen ve affedilen bir durum ise bu konuda sakınca yoktur. Fakat bu durum yoldan geçen ve alışveriş yapanlara zorluk ve sıkıntı vermemesi, yoldan geçenlerin yollarını daraltmaması şartına bağlıdır.

İbn Kudame Rahimehullah şöyle dedi: "Caddeler, yollar ve binalar arası sokakları kimse kullanamaz (yani mülk sahibi kendi mülkünde yaptığı gibi üzerinde inşaat ve benzeri tasarruflarda bulunamaz) bu ortak alanlar ister geniş olsun ister dar olsun, ister insanların yolunu daraltsın ister daraltmasın hüküm aynıdır. Çünkü bu tür alanlar Müslümanlar ortak malıdır. Herkesin ortak maslahatı olup mescidler hükmündedir.

Bu alanların geniş bölümlerinde alışveriş yapmak caiz olması kimseye zorluk ve sıkıntı verilmemesi şartına bağlıdır. Bu hüküm tüm memleketlerde ve tüm asırlarda bu şekilde uygulanmaktadır. Zira alışveriş yapmak geçmek gibi bir ihtiyaç olarak görülmüştür. (el Muğni 8/161)

En iyisini Allah bilir.